

Előfizetési árak:

Egész évre	4 frt.
Félévre	2 frt.
Negyedévre	1 frt.

Szerkesztői iroda, hová a lap szellemi részét tárgyazó küldemények intézendők: A ref. lelkész lak.

Bérmentellen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el. A kéziratok nem adóznak vissza.

Kiadó-hivatal,

hová az előfizetési pénzek, a lapba szánt hirdetések és felszámolások küldendők: Nagytér 136. sz. a.

SZABOLCS.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Hirdetési díjak:

Minden 5 hasábos petty-sor egyezési hirdetésnél 5 kr. többszörösen 4 kr.

Terjedelmes hirdetések többszöri beiktatása, kedvezőbb feltételek alatt eszközölhető.

Minden egyes beiktatás után kincstárilleték 30 kr.

A nyílt-térben minden három hasábos garmond-sor díja 20 kr.

Az előfizető, a hirdetések megszüntetésénél, 20%-nyi kedvezményben részesülnek.

Kiadó-tulajdonos: a „szabolcsmegyei lapkiadó-társulat.“

Értesítés és előfizetési felhívás

„SZABOLCS“

1874-dik évi folyamára.

A „Szabolcs“ lapkiadó társulata folyó hó 19-ikén tartott gyűlésében Kmety István szerkesztő az 50-dik számban „Országos kalamitások“ ezim alatt megjelent vezércikk szüvedélyes hangja miatt felmerült kellemetlenségek következtében a lapszerkesztőségétől visszavonulván: a még ez évben megjelenendő két szám szerkesztése Krasznay Gábor, Dr. Heumann és Lukács Ödön urakra bízott.

Ugyancsak a gyűlésben elhatározottat, hogy a lap jövő évre is fentartatik, csak hogy más szerkesztőség alatt, szerkesztőről a napokban gondoskodva leend.

Addig is újabb előfizetésre hívjuk fel a t. ez. közönséget! A lapirányáról hosszasan szólni, azt hisszük felesleges. Párt és felekezeti szellem felülemelkedve valamint eddig a humanizmus, népnevelés, megyei életkérdések közlönye óhajtott lenni, egy ezután is igyekszik ezen iránynak megfelelni. — A politikával való foglalkozás nem lehet egy vidéki hetilapnak, — nézetünk szerint tápláló ere, különben is elég kérdés van, melynek megvitatása megyénkét társadalmi és közigazgatási tekintetben közelibbről érdekli.

Egy megyei lap szükségességéről azt hisszük, minden elfogulatlan egyén megvan győződve, miért is azon édes remény biztat bennünket, hogy az előfizetések legalább oly mérvben mint eddig befognak folyni.

A munka társak ezutánra is ugyanazok maradnak sőt még többekről is gondoskodanduk. Az előfizetési ár még eddig egész évre 4 frt félévre 2 frt negyedévre 1 forint. — Az előfizetési árak addig is, míg pénztárnokról gondoskodva lenne Krasznay Gábor urhoz küldendők. A lap szellemi részét tárgyazó küldemények Lukács Ödönhöz czimezendők.

Kelt Nyiregyházán december 20. 1873.

A lapkiadó társulat.

Karácsony napján.

(L) Majd nem XIX. század sudamlott át a világ felett, mióta feltűnt az emberiség egén egy csillag, egy szebb és boldogabb jövőnek hajnal csillaga; e csillag sugari egy elfelejtett jászol-bölesőre hullottak, melyben az erény, önfeláldozás és szeretet ártatlan csecsemője szendergett.

Kévszázadok ellenséges körülményei között, mint pálmák a reákrakott súlyos terhek alatt magasztos példányává fejlődött e csecsemő; s személyes életfényével rendíthetetlen akarat-erejével s világokat átfogó szeretetével meghódította a világot s az idők csuszára lépett, hol felmagasló alakját csak növelik, fényét és dicsőségét csak tündöklőbbé teszi a mindent meghódító és szétmorzsoló idők hömpölygő századai.

A fény, mely halhatatlan érdemeiről szétárad és átnyúl az időkön a végtelen jövőbe, nem a jéghegyek és hófúvatok káprázatos csillogása, nem is a nap vakító fénye, melybe nem lehet tekintenünk a nélkül, hogy látásunkat ne veszélyeztessük, egy áldásos vezérlény az, egy világokat betöltő világító torony, mely míg az élet sötét tengerén megmenti a hajó törötteteket: egyszermind biztos révparthoz vezérli a tévelygőket.

Az elvek előtt, melyeknek szentelte életét, s melyekért nemes és rendíthetetlen erkölcsi bátorsággal fel is áldozta azt, — mely kegyelettel kell meghajolniok mindazoknak, kik felküzdötték magokat az általános emberiséget magaslatára. Itt nincs nem lehet többé szó felekezeti száik látköréről, nemzeti-elfoglaltságról, ő megtanított, s megtanít bennünket tisztelni, becsülni és szeretni egymáson Istennek képét, megtanít arra, mi a valóságos testvérszeretet.

Ki elfogulatlanul melyezi a lezajlott idők történetét, befogja látni, mennyire áthatotta, regenerálta az ő tanrendszere az államrendszereket a népek és nemzetek életét, s mily áldásosan hat, folyvást fejlesztőleg a világszellemlre az embereket elszigetelő válaszfalak rombadöntése által.

Hogy egy mivel gondolkodás előtt nincs többé, „sem zsidó, sem görög sem pogány,“ hogy a vakok valóban látnak, a süketek hallanak, a szenvedés nyomor a testvér szeretet szellemében alakult játékonnyitványok hatása alatt szebbé tette szorítottat: mind ez a karácsony dicsőséges születésének köszönhető.

Üdvözljük tehát a napot, s áldjuk a karácsony születésének halhatatlan emlékezetét! Legyen e nap a csendes magunkba

szállásnak kegyeletes ünnepe, változzanak inavá felmagasztosult érzelmeink!

Azonban az erény és igazság fejedelme legszebb imának tartja a nemes tetteket! Az ő emlékét hivebben meg nem ünnepelehetjük, mintha a testvérszeretet atyafiságos kezét nyújtja egymásnak e napon. Rázzuk le magunkról azon előítéleteket, melyeket az elszigetelő vallásos, vagy más ferde nevelés, vagy önrdek aggattak reánk, küszöböljük ki szívünkéből a lealázó emberi szenvedélyeket, s mint valódi emberek és férfiak egyesüljünk a humanizmus szent nevében, ma született a világ újjászülője, születünk újra mi is, öltünk új szívet, mely szeret és megbocsát, s elfelejti a multnak zaklatásait; ekkor fogunk ünnepelni valóságos karácsonyi örömmünepet.

Oly sok teendő, oly sok nehéz kötelesség vár reánk vallásos, társadalmi, hazai és emberiségi tekintetben; oly sok megoldatlan kérdéske tömege van előttünk, melyek csak úgy juthatnak szerencsés megoldáshoz, ha egyesült erővel munkálkodunk. Egyesüljünk azért s egyesült lelkesedéssel hordjuk szét e nap örömsugarait a földön! Világítsunk be a szeretet tündöklő sugarával az árvák és inségek, a szenvedők és nyomorultak sötét és hideg lakáiba, melegítsük fel vele a világot, melyet állandóul tél és fagy borít, mint most a természetet.

Ne kérdezzük egymástól ki miként imádják Istenét, ki Pálé, Mózesé, vagy Apollósé? Elég tudnunk, hogy mindnyájan egy-Atyának gyermekei vagyunk! Ne nehezeltünk egymásra azért, mert egyik ez-, másik amaz uton akarja boldogítani a hazát, elég tudnunk, hogy mindnyájan egy hazának vagyunk szülöttel! Vessük meg a politikát, mint olyat, mely pártokra szakgatja ugyanazon egy nemzetnek is tagjait, szilaj és önző pártokra, melyek a hatalomért és méltóságért való küzdelemben megfejelkeznek arról mi az a hazá! Legyünk mindnyájan egyek ott, hol segíteni, tenni és áldozni kell!

Ha jó akaratunkért, nemes törekvéseinkért bántalmakat és rágalmatokat szenvedünk: bocsássuk meg azt is, vannak melles érdekek, melyeknek el kell némulniok ott hol egyetemes érdekekről van szó!

Az ellenséges hadak pihentetik fejvereiket, midőn közös halottaikat eltemetnizsándékoznak; mi pedig gyűjük le köznapi fegyvereinket, midőn közös drága halottaikat a békeiséget, egyetértést s valódi testvérszeretetet életre akarjuk támasztani!

Az élet rövid és mulandó... ne tépjük, ne szaggassuk azért le róla azon drágaságokat, melyek azt életre és tisztelre méltóvá teszik.

Társadalmunk elszigetelt, sokféle érdek által pártokra szaggatott; ne emeljünk több több válság falt magunk között, de igyekezzünk lelkiismeretes kezekkel szétrombolni még azokat is, melyeket épségben meghagyott az idő.

Hitem szerint sokkal több a jó mint a rossz e földön, a jóknak tehát csak akarni kell, csak kezdet kell fogni és a diadal biztos

leend. A társadalmi élet szent háromsága: a szeretet, egyetértés és a türelem, tegyük társadalmi hitvallásunkká e szentháromságot!

A társadalmi áldást hiú napja a humanizmus! Fújjuk el az éjszakát a felhőt és sötétséget, melyek kétes gözkörrel tartják vissza e nap sugarait, hogy ne legyen többé éjszaka és nem leend többé gonoszság, mert az ormadarak nem szeretik a világosságot.

Pártoljuk a hasznos vállalatokat, intézményeket, szeressük a tudományt üdvözöljük meleg szívvel a felvilágosodást, ezek tehetnek bennünket emberrékké a szó nemesebb és magasabb értelmében. — Értsük meg, hogy az ember élő személy és jog, s bármelyiknek azok közül ugyanannyi joga van a boldogsághoz, szabadsághoz, mint magunknak, s ezek jogait ne korlátozni, de hováinkább szélesebb alapot fektetni igyekezzünk. Egy becsületes szív úgy se lehet mindig teljesen boldog, míg szenvedést, nyomort, elnyomatást, jogtalanságot lát e földön!... Másokat boldoggá tenni, szerintem ez a legnagyobb boldogság.

Ha ezeket híven megteendjük, akkor valóban karácsony ünnepét ültünk egy jobb-lét születési ünnepét, karácsonyát. Ezek lennének a legszebb, legmértősebb karácsonyi ima!

Oh, ha mindenképp szent kegyelettel járulnának, mint hajdan a bölcsék, — ez eszmék bölcsőjéhez! s e bölcső felett egymással rokon-tesztvér kezét fogva szívből zengessék az emberiség a szabadság egyenlőség és testvériség drága himnuszait. Nem volna ennél zengőbb az angyalok éneke! Derültebb lenne akkor az ég és boldogabb a föld.

KÖZÜGYEK.

A műveltségről s ebből kifolyólag az önművelésről.

(Vége.)

Az embereknek két osztálya van, melyek közül egyik mindig részletekkel, egyes tényekkel foglalkozik a másik pedig e tények magasabb, — szélesebb igazságok alapjai gyanánt használja. Ez utóbbiak a bölcsészek.

Például az emberek évszázadokon keresztül látták, hogy egy darabka, kő, s ásvány lecsúsz a földre. Newton megragadta az egyes tényeket, s arra az eszmére emelkedett fel, hogy minden anyag siet, vagy is vonzódik más anyaghoz és akkor meghatározta azt a törvényt, mely szerint e vonzás, vagy erő különböző távolságokban működik és ekként egy nagyszerű elvet adott nekünk, amelyről okunk van binni, hogy az kiterjed az egész világméretre s azt ellenőrzi. Egyik ember történetét olvas, s el tud mondani abból mindeleményt és itten megáll. A másik összeköti az eseményeket, azokat egy nézet alá hozza, megtanulja ama nagy okokat, melyek e vagy ama nemzetnél működésben vannak, megtanulja, mik azok főirányai, vajjon szabadságra, vagy kényuralomra, a polgárosodásra és vagy amaz alakjára vezetnek-e? Egyik ember szüntelen fe-

A „Szabolcs“ tárczája.

A kétszínű madárhoz.

Jár kis lakomba gyakran egy madár,
És csak nem minden lépésen követ;
Éjjel lombán az ág karjára száll,
Vidáman röpked, hogyha jó a regg.

Reggel, ah reggel olyan gyönyörű!
Ezer pompájú tollazat fedi,
Csillog vakítón a kis kétszínű,
Ha tollait meg-meg berzengeti.

Estve ha elszáll a királyi nap,
Fakó, színtelen tolla lesz legott;
De szemében rémes fény fakad,
A bosszu minden átka villog ott.

Reggel csicseregő édes, vig dalán,
Mely édesebb, mint csalogány zene
Rózsák fakadnak szobám szűk falán,
Kihajrt reményem elhútt levele.

S ragadja lelmem boldog tájszon,
Hol a fű zöldel, a virány nevet,
Hol hír, dicsőség, fény és jutalom
Híven ragyognak a kázdó felett.

Most egy csöndes kis hajlékhoz visz el,
Mutat ártatlan gyermek arcokat.
Ott egy szelid lény mellettök közel,
Vigyáza rájok, úgy megvárrogat.

lebarátja egyes cselekedeteiről beszél, míg a másik a tényeken belől a belső elvre tekint, ameből azok erednek, s azokból szélesebb nézeteket gyűjt az emberi természetre nézve. Szóval egyik ember minden dolgot külön, töredékesen és felületesen tekint, míg a másik fölfedezni törekszik mindenben az összhangot, összefüggést és egységet.

Az emberi társadalomnak egyik nagy hibája az, hogy az emberek magokat kicsinyesüri részletekkel foglalván el, hiányzanak nálók az általános igazságok, széles és megállapított elvek. Innen sokan állhatatlannak szokásnál fogva következtetnek mintha inkább megelémedett gyermekek volnának, mint emberek.

Az a legmagasabb értelmi műveltség, hogy oly lelkielőre tegyünk szert, amely fel fogja az egyetemes igazságokat és azokhoz ragaszkodik; és ezen műveltség teljesen egyezik saját természetünk erkölcsi elveinek művelésével. A lélek tökéletesedése ezek mindenikében abban áll, hogy azon ami szűkkörü, részletes, egyéni és önző felilemelkedjűn az egyetemes és hártatlan felé.

Egy embert tökéletesíteni anyai, mint szabadelvi-vivé, gazdagra tenni öt gondolatban, érzelmeben. Az értelem és szív szűkkörűsége az az alacsony helyzet, a melytől minden művelődésnek cédlja megmenteni az embert. (Channing)

Ki értelmileg így irányban művelte ki magát, az tisztá fogalommal bírhat a társadalmi műveltségről is.

Az valamint maga nem fog tüntető és csillogó állarczokkal megjelenni a társadalomban, úgy következetesen ellene leend a társadalmi állfenné, tüntetésnek és képmutatásnak minden irányban, az nem a rosszul értelmezett udvariasság lárváját fogja becsülni, hanem kikeresi mindenütt a valót, a tettek rugóját; alapjában igyekszik nemessé alakítani a családi életet. A barátságos nem a nagyok képszerűsége után mérendi, a haza szeretetet nem érdekölő üzi.

Ezen tisztázott érzelmekek pedig ösztönökből elvekké, érzelmi vonzalmakká szellemiéké kell változtatnunk, azoknak ésszerű és erkölcsi jellemet adnunk.

Például ami szeretetünk gyermekünk iránt először ösztönzerű, s ha ilyenek marad kevésbé emelkedik felül az oktanlat általános kicsinye iránti ragaszkodású; de midőn a szülő erkölcsi és vallásos elvet önt magzata iránti természetes szeretetébe, midőn gyermekét értelmese, szellemi hatálatlan lénynek kezdi tekinteni, s öt legelőbb is önzetelenné, nemessé, istennek méltó gyermekévé és saját neme barátjává törekszik tenni, ekkor az ösztön nemes, szent érzeménnyé válik.

Ime ezekben áll az önművelés erkölcsi, értelmi és társadalmi tekintetben. Az így felfogott önművelésre törekedni az ember legfőbb kötelessége.

Kisérli.

Elmfuttatás a materializmus felett és ellen.

Egy Gyász emelte fel korunkban fejt, mely hosszú évszázadok alatt lassanként növekedett és legteljesebb hatalmát napjainkban érte el, ez korunk legradikálisabb világnézete a materializmus, mely nem csak minden nemest és magasztos egy közös sirba akar gördíteni, hanem valóban harczra kél az ég ellen is. Leszándékozik az égnyi emberi életet mindazt ami azt életre méltóvá teszi, s midőn mindent elvett és felemésztt, mit ad az embernek pótlékul? Első helyet a gorillák közt e földön, s a jövő életben az örökkévaló hirdetését.

Es joggosan azt híhetnők hogy az ember visszadobban az embertelenségek ezen elméletétől; hiszen az emberi természetben fekszik irtózni a csontvázról az enyészettől, és mégis divatos rajongással üdvözlés s fogadja el érte nem érte ez ujrányt.

Dr. Frank a materializmus következőleg ismerteti:

„Nincs gondolkodó szellem, sokkal inkább a gondolatok a phosphor-tartalmú agynak elválasztásai; nincs akarat-zabadság, sokkal inkább az ember az mit eszik; nincs halhatatlanság, hanem csak a testnek feltámadása p. o. afejér cseklében, melynek kövörtől eszközül szolgál, nincs személyes Isten, egy

Minő öröm, mi köztök ünnepel!
Mily boldog e néhány apró gyerek!...
Hogy fel-fel dobban a szülő kebel?...
— Az egyikben magamra ismerék.

Majd messze mult ködűt tengerén
Által ragadja ifjú lelkeket,
Hol egy szigetben röpke dal, remény
Észiati gyermekét szerelmenet.

Felb nem ül e sziget ormáin
A bitor-fényű hajnal trónja az,
Nem zokog fel dus viányain,
A kikeletnek szép otthonja az

S megreszégülve, lelmem amíg itt
Az élvek párnáján pihenetem
Hallgatom e madár bú hangjait
És messze tévedez tekintetem.

A szép jövőt titok nem zárja már,
Betelve látom ott reményeimet,
Vést nem mutat a messze láthatár
Szivárvány színei az ég ivet.

Este, ah este színe el farkas,
Rémes vígjongás lesz varázs dala,
Égő szemekt szegri rám vadul,
Sztéfoszik mi boldogított vala.

Komor hangjára felzudul az új,
Életre kelte rémes szörnyeit;
Velem legott ő vad tusára kél
S szívébe mártja éles körmeit.

ilyen annyi volna, mint egy gázaluka gerinczese áll; sokkal inkább Isten az általános öktörvény. Materialisták végre meglehetősen eljutnak Holbach utolsó világnézetre. Így mondja egy (Schurich): „Mivel mi örömet többek szeretnénk lenni mint kutyáink és még sem vagyunk többek, épen azért vagyunk boldogtalan lények és épen azért az élet haszontalanság és nem méltó a farsádra”. Az állom az életől, a halál az állomnál előbb való.

A materializmus elve már következőleg hangzik „Minden anyag” vagy csak anyag van; de ezen elv az anyagban sehol nincs adva, a materializmus tehát egy az anyagban kimutathatlan s épen azért imzmate. rialis elven alapszik. Így ellent-mond magának elvben — Ha a materializmus mindent megfejtteni törekedik is e világon: saját elve még is megfejtethet talány maradna, ez egy általa nem bizonyított és be nem bizonyítható elő-feltevés.

De ha minden anyag, egy a gondolat is a gondolat produktuma, vagy mint Vogt Károly mondja: a gondolat az agyban levő atomoknak tömegessége. Ekként minden gondolat-sphéra a véletlen tüneténe a logikai szükségességnek jellem nélkül. Ha két ember gondolkodása összhangzó; ennek oka az a agyszubstantiájoknak esetleges egyformasága és annak esetleg egyforma funkciói; ha pedig gondolkodások egymástól eltér, ez nem egyéb, mint ezen substantiájának esetleges különbözőségei.

Általános és szükséges igazságok, azaz olyanok melyeket mindenkinek szükségképp mint olyakat elismerni kellene, nincsenek. Ha pedig ez úgy van, egy a materialistának nincs sem joga arra, hogy világnézete általánosan igaz és szükségesnek proklamálja, nincs sem érdeke arra, hogy az ellenkező álláspontok ellen küzdjön. Neki egyéb nem marad hátra, mint panasz a fájdalmas véletlen felett, mely más fejekben az atomokat oly csodálatosan másként tömegesíti össze, mint az övében.

Ha van tudatér, hol gondolat szükségesség, vagy szükséges igazság fordulna elő; akkor abban a materializmus hajó törést szenved. Ilyen tér pedig a matematika. A materialistának a matematika tétéit, mint általánosan és szükségesképen igazakat vagy el kell ismerni és ezzel a materializmusról lemondani, vagy általánosan hiven nyilatkoztatnia kell, hogy ama tanítások esetleges igazságok s ekkor teljes abszurditás áll elő.

A modern materializmus filozófiaiailag alkalmatlan és képtelen levén a hozzá legközelebb álló problémákat megfejtteni támpontjait a természetudományban, kereste fel. A materialista így következtet: „az exakt és experimentalis nézetre támaszkodó természet vizsgáló soha sem fedezhet fel a szellemet; következőleg nincs szellem.” Ez azonban ép oly hamis következtetés mintha valaki mondaná: „Az én szemem soha nem látta a zenét, tehát nincs zene.”

Szóval a materializmus mindenütt az ideálnak szembe negatívja; de az ő negatívjának tömegében magára is negatívja lesz, vagyis omladékok halmaza. Az újdonság divatos színezetével sok követőket szerzhethet nagy forrongást idézhet elő, de állandóságra sohasem végdörögthet; mert az emberi szív mindig örök igazságok után sóvárog. Jönnek pillanatok mindön az ember meglátottan látja át, hogy csak annak van hatalma az idő felett, ki az idő magánál, az idő magánál az enyészet korlátlan nem állhat az anyag hanem egyedül a szellem; teljes reményünk lehet, hogy a jövőkor józan ítélete kicsinylőleg fog elcsapni a magokat leélt materialisták törekvések felett.

Plato.

Nemzeti irodalmunk.

A legközelebbi időkben szemmel látható a haladás, termékenység és sok oldalúlag nemzeti irodalmunkban; s mi még örömdetesebb: nem csak a felszínre csapog, nem csak a szépirodalomban mutatja termékenységét, hanem a tudomány azon ágaira is kiterjed melyeknek eladdig nem volt kedvező föld a magyar irodalom.

A filozofia, természettudomány, összehasonlító

Tovises kőre íntegyet felém
Zöldjét lerágta egy vad szörnyeteg,
Ez a tövises kőre: a remény,
S te éhes szörny! család a neved.

S eszűgedve, mint a bus, beteg madár
Mely haldokolni messze elrepül:
Lelekem megrebben s messze messze száll
Ég égető kis gyötrelme közül

De nem pihenhet!.. Gondok ölyvei
Kisérli végig rémes utain,
Földről elázik bá töviset,
Fent hanyatlik vések hullámain.

Még is van egy hely, hol nincs gyötrelme,
Hol minden csendes, bírat nem kinez.
A kin elalszik, a szív meg pihen,
Ide menekszik a szihal-űhöz.

S ah lellem itt sem várja nyugalom!
Egy láthatatlan szellem megjelen,
Int és kinyílik a bus szihalom,
S fájón merengnek vesztet kinezeken —

Mik ott alant örökre nyugszanak!..
Lelekem lecsűged, szivem egy dobog,
Szemből a konyvek patáknak?
Mért hogy csak egyet fel nem hozhatok?!

Mívégre zenged boldogságotom,
Ha másik hangod kinezek vesztet
Hol ezer vések rém látogat,
Te kétszínű madár: emlékezzet??!

Lukács Ödön.

nyelvész és más tudomány ágak, melyek eddig majd nem pártoktól nélkül állottak, védőket úgy barátokat és fejlesztőket találunk.

A költészet magas fokára nőtte ki magát, mely akármelyik művelt nemzet isodalmával megmérkőzhetik. A líraparadigma ugyolyan divatos rajongással műveltek, teremnek az újságok, miként a gomba egy jó eső után.

Ezen örösi sürgést-forgást irodalmunkban én igen örövendés jelenségnek nevezem, mert egy szebb jövő, egy műveltebb nemzet csirjái látom benne, mivel az eszmék, nagy igazságok humanisták elvek minden oldalról megvitatattá, magasabb igazságok és életelvezet színdarukkal meg a közudalomban; a határozatlan fogalmak ilyen formán megtisztultak; a dicső gondolatok, melyek meteoroként villantak meg az elmében, alakot nyertek, lassanként ragyogókká válnak mint a nap.

Azonban igen csatlakozik, ki azt hiú, hogy magából nemzeti irodalmunkból felemelkedhetik az Európai műveltség szívonálára, valamint az is, ki azon véleményben volna, hogy az ismeretterjesztésben lefele ne továbbít érte volna el.

Két hiányt különböztetek meg tehát nemzeti irodalmunknak, egyik az, hogy kevéssé fordít figyelmet nagy lelkek képzésére, másik az, hogy az ismeretterjesztésre nem bír elég népszerűséggel.

Az elsőbb hiányt illetőleg nem lehet magát az irodalmat és annak törekvéseit annyira védelmi, mint inkább a helyzet, az idő és körülmények kényszer viszonyait azon régi copfos gondolkodás módot egy részről, mely az irodalommal való foglalkozást lealázó mesterségségnek tekinté, melynél fogva a nemzet értelmesebbjei, ha gondolkoztak is maradtak jégyekhez nem kötötték lehalhatatlan gondolatokat; így hiányzott azon egyházi hatás, mely által más műveltebb nemzetek között mintegy egymást képzik a lángelmék és nagy férfiak, másrészt nemzetiünk helyzete, körülményei elnyomattatása, azon szomorú idők, midőn nem lehet szabad szó, nem nyilvánulhatott a szabad gondolkodás, nem manifestálhatta magát a szabad eszme, akadályozták nemzeti irodalmunkat a nagy elmék kifejtésében.

Igy nem működhetett a szabad szellem, az új és magasabb ismeret utáni vágy, mely hasonlatlanul többet tesz az irodalomra nézve, mint a legfőbb mértékű békeviszonyok a zsarnokság alatt.

Az idők azonban megváltoztak és lehet reményünk, hogy a mult idők esoráinak kijávitásai után honunk, nemzetünk irodalma is fog képezi világra szóló lángelmék.

Azonban az előadottakkal sokkal nagyobb bajnak tekintem nemzeti irodalmunkban a népszerűség hiányát. Jelen alakjában majdnem alkalmatlan az a hasznos ismeretek és tudományoknak a néppel, a kevésbé művelt néppel való közlésére; még azon időből midőn a tudomány csak a tudósoké volt származott át körünkbe az a szokás, hogy eszméinket menüel nehezebben felgathatókká tegyük, így még ma is akadnak nekik jelentőségi irók különben, kik azon hiedelmében vannak, hogy a tudományról nem is lehet népszerűség szólni.

De a tudomány népszerűsítésének eszméjét nemzeti irodalmunk nem is igyekszik még most se felkarolni, midőn majd minden második szó irodalomban és tarsaságban a népszerűség eszméje és dicsőítése.

Egy két népek szánt lap jelenik meg ugyan a fővárosban, azonban ezeknek is nem a hasznos ismeretek közlése annyira céljuk, mint sokkal inkább a politikával való érdeklődés és a pártszellem táplálása, élesztése, elevenítése.

Pedig, szerény fellegóssom szerint a népművelésnek igen hathatós módja lenne az ismeretek e féle népszerűsítése, még pedig nem pusztán az anyagi és gyakorlati élet hasznos ismeretét kellene velők így uton közölni, hanem a nemesebb, erkölcsi életirány fejlesztés és éltető eszméit is. Egy oly népközt, mely arra van hivatva, oktatva és vezelve, hogy nagy kérdéseket vitasson, nagy érdekeket küzdjön, a közbírt nagy áldozatokot tegyen, mindig új és nem sejtett értelmi erélyt látunk nyilvánulni. Ellenben a nyereszködő, önző fényűző és érzéki nép, mely egyedül azért fátad, hogy a tunya semmittevés élveit maga részére biztosítsa: saját elpubult aljas jellemét gyakran közli a közte élő fensőbb elmékkel is; e tisztalán légkörben az égi szikra halványan és se szerencse, ha a lángész isteni nagy adományja kéjelgés és véték szolgáltatára gonoszul nem szegődik.

Az ember kettős természetével (anyag és szellem) nem állapodhatik meg a ruházódás és táplálkozás szükségleténél; igaz, hogy eltelhetik sokféle tanulmány nélkül, de nem lehetnek el a nélkül, mely az anyagot hatalmuk alá hajtja és az a szellem ereje. A szellemnek pedig magasabb követelése vannak, vannak annak éhségei és szomszajai a szegény műveletlen embernél is, ha nem adunk fejlesztés e egészséges táplálót számokra, keresnek ok magoknak kábító mérget és maszlagos italt. Arra való tehát már egy népszerű irodalom teremtése, hogy ez a műveltség, a hanislatlan józan művelődés sugartat szétthordána az alrend rétegekbe is. Nem csak a választottak számára kellene írniuk, de írniuk azoknak is kik az értelmi fejletlenség sivatag vadonjainak bolyongnak.

Ezen népszerű irodalom fölemelhetné mindazon hasznos ismereteket melyek több eledőnk össze rakott, sokoldalú emberi természetünknek megfelelő, értem nem pusztán azt, a mi az állati embernek, hanem azt is a mi a szellemi erkölcsi embernek is hasznos, hasznos egy oly lénynek, kinek lelki tehetségei vannak, s kinek boldogsága azoknak szabad és összhangzatos gyakorlatában áll.

Egy ilyen szellemben felgott így irányú népszerű irodalom teremtése előadhataln kötelességük nemzeti irodalmunk bajnokainak. Ez működhetik közre legfőbb részben egy értelemszerű, becsületes igazságos alrend képzésére. Ki ismeri népünk egyenes jellemét, könnyen hűvöséget és együgyűséget, bizonyosan tudja azt, hogy egy oly fogékony népet jóra rosra egyaránt lehet haj-

lítani, de ha nem akadnak bajnokok, kik jóirány felé fordítsák figyelmüket, értelmüket: fognak akadni sötétség emberei; kik magok czéljainak úgyesen felgóják őket használni.

Emeljük fel tehát a felvilágosodás fákláját s világitás meg annak fényét nem csak a nagyok palotáiba; hanem az előfejtett kunyhók szalma fedele alá is.

Tegyük magunkévá Lukács Ódón indítványát.

„Igyekezünk teremteni egy valódi népszerű irodalmat, a minő fájdalom még sehol sincs az országban. — Indítsunk meg egy olcsó ismeretterjesztő lapot, melynek mellékleteként adjunk koronként a népnek gyönyörködtetve tanító olvasmányt is.”

„E vállalat” folytatja indítványozó. — „Jétre jöhetne Nyiregyháza is, csak az emberekben legyen vállalkozási szellem és jóakarát! E vállalatot” érkelesi, még pedig előadhataln érkelesi kötelességre lesz támogatni és annak termékeit terjesztetni minden község nagyra becsült előfogóinak!”

Igy hangzanak a nemes kezdeményezés lelkesítő szavai! behelgük ezek magukat a fogékony lelkükbe s munkásságra bírják az emberiség barátait.

En mint hazánknak egyik szerény napzámossa szintén örömet járulak ama kibontott zászló alá, melyen e nagy jelentőségű szavak vannak felírva: Teremtünk népszerű irodalmat! Duktassuk meg a ponyva-irodalmat! Emeljük föl a való tudomány és hasznos ismeretek csarnokait! Döntsük le a szellembutítá, a népszerűsítés értelmét, megrottó bírányokat! Gyűjtssuk meg az örök világosság fákláját élesszük keblünk soha ki nem alvó tüzeivel a honserzelmét, melyből üdv és jólét fog kiáradni az emberiségre.

Nem csak az elvet fogadom pedig el, hanem e népszerű irodalmi vállalat megteremtéséhez szíves közreműködéssel is járolni ígerekzem.

S most az ő ének hatályos szakában, egy szebb jövőndő biztató reményével fordulok e nemes város, e tiszta hazafias érzelmekben gazdag megye nem kis számú munkásaihoz s kérem őket nyilatkozniuk s járulniuk becses közreműködéssel ezen korszerű, halaszthatatlan társadalmi intézmény megteremtéséhez.

Legyen a jó példa vonzó! Idézzünk elő üdvös mozgalmat! a jelen nemzedék, de még bizonyosanabban a késő kor fiait és leányait hájára leend legfőbb jutalma a kezdeményezők fáradsatlan buzgalma!

Altalában előfogván Lukács Ódón urak indítványát a fenförgő kérdésben: szükséges látom mindenk előtt, hogy kik hasonló érzések, ne rüsteljék a fáradságot pár sorban akár e lapok hasábjain, akár a szerkesztő urhoz intézett magán levélben nyilatkozzanak hogy tájékozhatssuk magukat a szellemi s anyagi kérdéseket illetőleg, mely nyilatkozatok biztos alapját képeznek egy rövid időn összehazandó értekezletnek, mely a módozatokat s alapszabályokat elkészítvén: tetleg hozzá kezdetre a nemes eszmp életbe léptetéséhez.

Felfogásom szerint ez eszme hosszas indoklással és érveléssel nem igényel, alig gondolhatok oly emberiség barátot, ki egy ilyen intézmény szükségességét ben nem látná! Haem a kivétel igen is erős meghányást vetés követel mert az alap megteremtéséről van szó, ott nem szabad elhamarkodni a dolgot; csak az épít biztosan, ki biztos alapra épít; s nehezen hiszem, hogy ez úgy megkezdése némi áldozatokba nem kerülne, de ha elgondolom a dolgot, azt is merem remélni, hogy egy ilyen vállalat anyagilag is kifogja magát fizetni, nem érték nyereszködést, de hiszem, hogy a becsületes munkának megadhatja anyagilag is érdemtelni jutalmát, azonban a mi fő: szellemi s erkölcsi tekintetben kamatozhat ez legfőbb részben a műveletlen népi értelm s erkölcsi fejlesztése által.

Még egyszer kérem hát az emberiség jövőjét buzdítókká nek önjtsék el az üdvös eszmét, de siesseken járjúlki új akaratokkal annak minél előbbi szerencsés kiviteléhez.

„Dixi et salvavi animam meam.”

B —

CSEVEGÉSEK.

Nyirfalombok.

(Asszonyi állati kíváncsiság Bácsban. A kopasztó rendszer mellett is maradt tollunk, Leleplezések, melyek közvagyonosságunkat igazolják. Az égy kegyes, de az osztottat bíró hibás.)

A bécsi „Presse” — mint a lapokból értesülünk — szeretné tudni, a tinthörgő kérdésbe is tette; hol vette a pénzt az a mintördek magyar ember az idei bécsi közirattal meglátogatására?

A nőnem iránti ismeretes udvariaságunknál fogva sietünk az igen tisztelt (seprőzni való) nének aszszonyának válaszolni.

Hol vettük a pénzt? Furesa! Hiszen daczára az önk világhírű kapusi gazdalkodásának, mely nálunk a gyümölcs élvezhetéseért magát a termofát vágta le, és a ruhával a bört is szeretné rólunk lezuhni... van még itt pénz, csak hogy persze titokban tartják a ravasz emberek, félve helyi quota emelkedéstől, kinszerített önkényes államkölcönségtől, dülköltől, publikánusoktól, bérze-ünyököktől és más szegény legényektől.

Hanem a nagyrasszony, mint teljesen megbízható egyéniség s e mellett lelkes pátrónak előtt nincs miért titkoloznunk.

Igen is, nagy érdemű Frau mutter! van még boldog Magyarországon pénz, melyet nagy megmenyítségben.

Hiszen a hol, mint nálunk, urhölgyek és polgárlányok egyszerre két éltőnyt viselnek, téli nyári kaplatot hordanak, s tíz husz forintot nem sajnálnak alhajra költeni... hol bizonytalan jövővelük egyéniségéket négy öt száz forintot fizetnek évenként... hol a házi nő, ha szakácsnő beteg, a vendégelőt hozat inkább ebédet eszáladjának, semmint hóféhér kacsót igénybe vegye... hol az ifjú urak egy nóátért tíz forintot

dobnak a bögöbe... hol anyai ügyvéd megél hercegi módon... hol 6-10 forintjával napidíjazták dr. Nihilist és Podluczka járványorvosokat, kik pedig egyetlen betegen sem mentettek meg... hol eregek összehozgatásáért egy gadzatiszt kétszázforintot fizet (Igazmondó 1873. 43. sz.)... hol bizonyos Sarolták és ballet hölgyek bársányban és selyemben pompáznak... hol egy másik „múltóság” kedvéért felesleges vasuti állomások rendeznek be nagy költséggel... hol a csodáló jutott nyalka dandy phónixként megifjodva emelkedik ki a bukás maglyatüzeiből... hol az országos képviselő választásánál anyai bor, ser, szilvium, szivar és bankó elfogy... hol az olyan „sine cura” hivatalnok, melyre akkor szükségünk sincs, mint orunk hegyén a szömölcsere, gazdag fizetéssel láttának el... hol a mult évben egy színdarabot tizenözezer forint évi járódsággal szerződtettek a fővárosban... hol báró Orézy Bódog idejében (1872.) a nemzeti színháznál csak czémára ezerszáz forintot költöttek el... hol a kik bizonyos nemzeti élethálál — külelem idején szélet vetettek, most kövér nyugdíjat aratnak (tagadja aztán valaki a haza hájálját)... hol az apáca zárdák úgy szaporodnak mint nyári permeg utat a gomba... hol a kegyes jezsuitákat oly tárt karokkal fogadják... úgy kérem mint tanusaitnak mindezen időjelenségek, hanem pénzöböséget, dugzagladságot?

Valóban igen kegyesek hozzánk az istenek! Mindössze is az a hiba, a mit dicső Petőfi régen megmondott:

„Te sem termeltél ám szakácsnak Magyarországon, édes hazám!
A sült egy részét nyersen hagynád,
S elégtétél más ödölnél.
Míg egyfelől bódóg latóid
Mögülnek a bőség miatt —
Hát másfelől meg ehálhattál
Mogy sirba sok szegény fiad...”

— z — y.

UJDONSÁGOK.

(*) **Előfizetőinkhez:** Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket az előfizési pénzt minél előbb beküldeni, hogy a lap szétküldésében fenakadás ne történjék!

(b) **Bocsánatot kell kérnünk t. előfizetőinktől,** hogy a „Titok” című ebélszót érvben be nem fejezték; de az körülbelül eltévőd a volt szerkesztő ur irónyain között, a szerző nőtől pedig az idő rövidége miatt át nem vehettük; így a mulasztásnak okai nem vagyunk.

(c) **Még egyszer tisztelettel felszólítja a ref. egyház előjárósága** azokat, kik az utjemplom javára rendezendő sorsjátéka nyeremény tárgyakat küldeni kérték, hogy azokat legfeljebb jövő hó 20-áig a lelkesi, vagy főgondnoki hivatalba beküldeni sziveskedjenek.

(d) **A nyiregyházi kisedővő intézetben** karácsony első napja délutánján nagy számú érdeklődő közönség jelenlétebe osztattak ki a kis muskának a karácsonyi ajándékok; szívmelőt volt látni az ártatlan gyermekek örömet, kik közül egy sem meut haza némi kis ajándék nélkül. Reméljük hogy jövőre nem fog akadni oly szíle (mert mostan bizony megtörtént az) ki egy pár fillér sajnálki fogva s ez által gyermekétől elég szívtelen volna megvonni ezen karácsonyi élvezetet.

+ **Új lap van keletkezésközben Nyiregyháza „Szabolcs kertje”** című alatt, mely pályáját jövő év elején fogja megkezdni.

(e) **Margitai Dező fiatal** író, mint a „Debrecezenből” olvassuk, előfizetési felhívást nyit „Kalandor” című regényére. Előfizetés 1 ft. o. é. Az előfizetési pénzek szerzőhöz (Debrecezen egy-hatvan utca 1576 sz.) küldendők

(f) **Cannibalismus kényszerűségéből.** Egy b. garmati földész megvett egy negyed telket, azt ki is fizette aztán meghalt a kolerában. Mintegy két hó múlva az eladók a vevő özvegyén ismét követelték a pénzt. A szegény özvegy tudta jól hogy a pénz kifizettetett, sőt azt is tudta, hogy nyugta is van róla; de nem tudta, hogy az hova lett? Az özvegynek most az a gondolat támadt, hogy a nyugtának ferje koporsójában kell lenni mert hiszen a szerződés megkötésekor azon ünepi ruhájában volt melyben később eltemették. A férjet felásták a nyugta és még 80 ft. csakugyan megtaláltatt. Az eladók ezen csalási kísérletért komoly büntetésért érdekelnek. (Ipoly)

(g) **Beküldetett.** Előfizetési felhívás az 1874-iki színdarabok könyvének érdekében. Előfizetési ár 1 forint, mely 1874-ik év jún. 5-éig, az első magyar színházi ügynökséghez (Buda-pest kismező 3 sz.) küldendő.

(h) **Táborszky és Parsch** nyomdájában megjelentek és kaphatók: „Népszerű indulók” zongorára és hegedűre szerző Tisza Aladár, ára füzetenként 80 kr. „Polka Francaise” Farbach Filepolt, ára 50 kr. „Nászinduló és a Nászaházánál” zongorára írta Sédorsson H. ára 60 kr.

(z) **A t. d. b. hírek** beküldője egy a szerkesztőséghez intézett leveleiben kijelenti, hogy a „kulcsárné esete” vonatkozó hírt okmányokkal képes igazolni és hogy a megriasztott nő Varga kerilone volt. Azon hajtmeresztő rím esetét pedig, hogy egy férj tetten kapott nejét megnyuzta, maga is mástól hallotta, de állítja, hogy körülbelül van valami a dologban. Mindezen értesítésekre ismét csak az jégyezhetjük meg, hogy tessék örökzöldni oly hírek közlésétől, melyek csak a mendemondán alapulnak, különösen, ha az ily hírek közlése mások rovására történik.

(B) **Ügyesnek T. Dobról írják,** hogy ott folyó hó 21-én viradó egy Jakubik István nevű béres egy Szolnok vidékéről ott tartózkodó halász emberrel a korsombában idogálván, távozhatban a béres ivó cimboráját egy kétgú vasvállalva ayon utította A tettes rügtön elfogottat. Ismét egy szomorú eset, melyet az iszákosság büne idézett elő.

— **Vasuti baleset** történt folyó hó 18-án este a bécs-buda-pesti vonalon Ujpest közelében. Egy

közi oly közel jutott a vonathoz, hogy a mozdony elragadta a lovat, a mely fölött az egész vonat végig rohogott, a vonat néhány perczig megállapodott és csak akkor folytatta útját mikor constatáltatott, hogy egyéb baj nem történt. („Központi vasuti közlöny”).

□ **Városunk szültette Széchy Gusztáv** balors által süjtött magyar zeneköltő javára a helybeli zenekevelők nőikör által rendezett hangverseny jövő évi január 3-ára tétetvén át; erről a t. cz. közönség tisztelettel értesítetik, egytal meleg pártfogására ajánljuk ezen a különben is sok élvezetet nyújtani igaz értelet. A műsorzat e napokban fog közzé tétetni.

— **A fűmei vasuton** történt szerencsétlenség, — mint írják — oly természeti, melynek ismétlődését tartani lehet. A pálya ki van téve a fűmei vidéken nem ritka Bóra dűhögésének s e veszedelmes orkán mind annyiszor előidézheti a legnagyobb baleseteket. A közlekedési miniszterium által vizsgálatra leküldött bizottságnak lesz foladata e tekintetben tanácsokkal és javaslattal állni elő, s máris hallatszik — írja az „Ell.” — hogy a vonatok megvédésére erős főfalak volnának emelendők. Egy fűmei levelező azonban azt mondja a „P.-Napló”-ban, hogy noha a Bóra förgőszél rohamai nem ritkák de ritka maga a balszerencsét előidézett tények összefoglalása, vagy a hogy csakis így történehet a szerencsétlenség. Ugyanis a mejai alaguton innen, hol 1000 lábnyi magas töltés, a pálya hirtelen kanyarul s azon a kocsi földaldira megüldten haladnak át, e pillanatban érkezett a Bóra rohamai s csakis így megüldt helyzetben és csakis e ponton fordítható le a vonatot. Először a lámpákat törte le, azokat az utolsó vagon fölé csoport s aztán a hátsó kocsinál fogva felemelte a vonatot és a roppant súly maga után vonta a többi vagonot is, az első kivételével, melyen a fővezető volt. Ez fölborult, a mozdony azonban a vágányon maradt. A kocsi a roppant melynéség csuszak alá, holt összetörték, az utasok nagyrészt ronsokká vágyón maradt. A szerencsétlenség híre nagy izgatottságot és részvétet szült Fűmeában, hol reggel 9—10 óra közt terjedt el. A szerényvonatot, mely a szerencsétlenek visszaváltására ment, a zúgó Bóra daczára egész nap nagy tömeg várta, s ezek közt azok, kik övéik felől a legborzább bizonytalanságon voltak. Esti 5 órakor érkezett meg a vonat, melyről hordágyakon emelték le a tüzöltök a sebesülteket, kiket a polgári körházban helyeztek el. A lakosság közt a szerencsétlenség lehetőséget nagyított hírbet terjedt el s még esti 10 órakor is sokan vártak az indóháznál újabb sebesültekre. A balcsébtól merített tanulság folytán jövőben nehéz műhaszkekerek fognak a vonat végére akasztatni, a mellett pedig rendezet adott arra nézve, hogy a Bórának leginkább kitett pontokról a közelebbi állomásokra mindenkor a szél erejét jelzések, a szükséges előintézkedések megtétele végett. (K. R. L.)

— **Folyó év aug. 19-én** egy állítólag hajdu-böszörményi illetőségű ismeretlen nevű egyén, ki bizonyos Bende György kecskeméti marhakereskedő társaságában T. Verseny közönség marhákat hajtván kereszttül ott choleraiban elhalálozott, Személyleírása: neve ismeretlen, születési helye állítólag Hajdu-Böszörmény, kora 35—36 éves, állapota állítólag nős, vallása nem tudatik. Foglalkozása marha hajtó, termete közép, haja szőke, bajsa szőke, szakállja borotvált, arca kerekded öltözte ing gatyá egy fejez zsinóros uyas felöltő egy jó szür, szalma kalap, és egy kék kút. Különös ismeretű jele nincsen.

— **Hírhető tolvajit** fogtak el f. hó 20-án, ki csak nem rég szabadult ki a hüvösről. Neje Volf Lajos és egy nyilatkozatáról nevezetes, melyet nem régebben tett, mikor kiszabadult a börtönből. Azt mondá ugyan-

is: „én, ki husz évet töltöttem a börtönből, több ízben állottam az akasztófa alatt, s katonaságnál kéreznél több botját kaptam, most ismét szabad vagyok.” Volf szalás, izmos, koros férfi és azt mondják róla, hogy akkor sem ijed meg, ha lat poroszlóval áll szemközt, mert hát 6 alos hat vanid ventos.

— **Kézkerült gyilkos.** A temesvári rendőrbatóság távirattal tudósítá a szegedi elkövetése után Gulyás Gábor napszamos gyilkosok elkövetése után megszökövén, körözöttik, s elfogatása esetén a kikindai törvényszékhez szállítandó. A szökevényét pár nap után szerencsésen földezte és elcsipette hely. erélyes rendőrbatóság Kemény Nándor Zsótér-ház egyik pincekorcsomájában, hol Sárkány Gábor név alatt szökökedett.

— **A megyék kikerekítéséről** szóló törvény nem férvén mai számunkba, és az megyei közönségünket is közelebről érdekelvén: a jövő számban tenendjük közzé.

Szerkesztői levéltáská.

F...-nak P...-n küldeményben tehetség nyomai látszanak; de még nem bír egészben megküzdenni a létszat nehézségeivel. Kitaratás és szorgalom!... sár- ga levelek? úgy vesszük észre, hogy e levelek későn, vagy talán soha se fognak ki zöldülni. „Kizöldült a kecskerágó” ilyen formát Petőfi is írt, de még a lánglélek se tudta vele kibékíteni a kritikát.

D... K...ly unak K...-ban költeményével fájdalomra akar ébreszteni és mégis nevetésre fakaszt, ugyan is:

„Fülemilét láttam hármat
S lilkelmör a sötét árnyat
Egyk sem törölte el.”

Öntek lelken legsötétebb árny a költészet után való kapkodás, ezt pedig saját maga elűzheti, ha vers írás végett nem fog többet tollat a kezébe.

A „Hon”-t szerkesztőségének Pest. Az előfizetési pénzt megkaptuk, de miután a „Nyiri közlöny” már rég megszűnt: az erre küldött előfizetési díjt (2 frt) kogyes engedelmelet lapunk második felévi előfizetési díjába tudjuk be.

KÖZGAZDASÁGI ROVAT.

*. **A keleti marhavész,** mint a „központi vasuti és közlekedési közlöny” „Hivatalos” sorából olvassuk, Magyarországon Veszprémmegyében: Pápa mezővárosában és sopronnyegyében Nyék és Czifalva községeiben; továbbá Horvátország és Slavonia valamint a Határvidek s triari m. k. helytartóság számos helyein kiütvén: a morvaorszgi cs. k. helytartóság f. e. 25.633 sz. a. kelt rendeletével a Magyarországból származó kerőző állatoknak, valamint ezek nyers terményeinek Morvaországba bevitelét, vagy Morvaországon való átvitelét csupán vasuton engedélyezte és e czélból a grusbachi, lundenburgi, neudorfi és gödingi belépő állomásoktól jötte ki. A miniszter megbízásából. Major s k. minster tanácsos.

A m. kir. államvasutak igazgatósága szükségesnek találta, hogy az üzletre közvetlen befolyással bíró szolgazemélyzet fonökei által oktatassék, miért is ehrendelte: hogy az állomási és futóházi fonökök minden szombatban vagy vasárnapon az aljuk rendelt állomási, illetöleg futóházi szolgazemélyzetet és a hol vonatkísérő szolgazemélyzet állomások, azt is, a város-

teremben vagy az iróházban maguk köré gyűjtsek a czéloból, hogy ez alkalommal azoknak a nagyobb jelentőséggel bíró rendelkezeteit különösen azokat, melyek vonatkoz jelzésére és a tol tásnál kövendő elővigyázati intézkedésekre vonatkoznak, népies modorban eloadhassák, egyuttal réggib, de még fenálló szolgálati rendeletek újabb elöszedetebe hozandók és általában az intézetre vonatkozó közérdekl dolgok megbeszélendők.

Az állomási és futóházi fonökök utasítatnak egyszerűsre, hogy ezen megtartandó hetenkénti oktatás, illetöleg vizsga eredménye fölött havonként és pedig az állomási fonökök a futóházi fonökök pedig közvetlenül a központi D) osztályhoz irásbeli jelentést terjesztessenek fel, melyben felsorolva legyenek a vizsgálat és oktatás tárgyát képező kérdések és rendeletek: megjelölend azok a rendelkezések és az is, hogy a vizsgálat eredménye általában kielégítő-e vagy nem, és minö lépések tétettek a kedvezőtlen eredmény esetében? Jöve általános jelentés az állomási és vonatkísérő-személyzetnél nem önállóan, hanem a jelenleg már fenálló képzetési kimutatáshoz mint jegyzet csatolandó, a futóházi személyzetnél pedig jelentés alakban, fennérített rendelet értelmében.

Üzleti értesítés.

A nyiregyházi terménycarnakal dec. hó 27-én bejegyzett terményárak.

Piaczi ár		Kereskedési ár 100 köböltölkezdve	
Rozs 00—00 fontos	4.75—4.90		
78—80	0.00—0.00		5.00—5.12
79—80			vámmással szer. 6.50—6.80
Buza	5.50—6.00		6.50—7.00
Árpa	2.25—2.75		
Zab	1.50—1.60		
Tengeri	3.30—3.50		uj termés,
Köles	8.80—4.00		
Bab, tiszta fehér	4.90—5.00		
Képosztarepce	0.00—0.00		8.00—8.50
Lenmag	0.00—0.00		8.50—8.75
Gomlerika	0.00—0.00		6.00—6.50
Kenyérmag	0.00—0.00		5.50—6.00
Mak	9.50—10.00		8.00—1.000
Napraforgóolaj			16.00—17.00
Szész 30 fokú magy. itca	25		25

Felelős szerkesztő: **Lukács Ödön.**

HIRDETÉSEK

Árverési hirdmény.

Folyó évi január hó 5-én délelőtti 9 órakor a fölözött 79-ik gyalogsorezred rendező parancsnoksága által a kapitányi házban a legtöbbet ígérőnek különféle ócska ruhaneműk és egyébféle ócskaságok fognak árverési utzon eladatni.

Nyiregyháza, 1873. deczember hó 27-én.

A fölözött 79-ik ezred parancsnokságától

Slavik, őrnagy.

HIRDETÉSEK.

6988
K.

Árlejtsi hirdmény.

- Szabolcsmegyében felállítandó közkórházhoz szükségeslndő szerelvények jelesül:
1. 22 db. ágyszekrény 1 1/2 □ láb teriméjű 2 1/2 láb magas, egy láb távolságra a polczok kanavász függőnyvel három oldala be fedve.
  2. 4 db. kézi szekrény 5/4 láb magas 3 láb széles 1 1/2 láb mély belül 4 polcz lágy fából, — az egész külön alaku zár és kulcsal ellátva.
  3. 54 db. köpláda puha fából 1 láb hosszú 9 hüvely széles 4 hüvely magas
  4. 10 db. szükségláda puhafából minden irányban 1 1/2 láb az ülés magassáig terjedő hengerded két fülű ködedényvel, fedővel ellátva.
  5. 8 db. szétszedhető asztal lágy fából 3 láb széles 6 láb hosszú tábori formára 1 hüvelykes deszkával ellátva.
  6. 4 db. asztal 3 láb széles 5 láb hosszú puhafából záros fiokkal, lába kemény fából.
  7. 1 db. ruhaszekrény lágy fából 1 öl magas 5 láb széles 2 láb mély 2 ajtóval, közepén függőlegesen elválasztott 5 polczal.
  8. 30 db. tölglyfaszek.
  9. 7 db. lágy fából készült kis szék.
  10. 1 db. polturozott író asztal.
  11. 1 db. okmánytár, puha fából 1 öl magas 3 láb széles 1 □ láb közü polczokkal 2 1/2 láb mély.

12. 1 db álló író asztal 1 1/2 öl hosszú egy polczal egy tonta és porzó-tartóval, záros fiókkal ellátott.

13. 4 db. étel hordó tábla 1 1/2 láb hosszú 1 láb széles parkányzattal és fogóval ellátva: beszerzése czéljából jövő 1874. évi január 12-én d. e. 10 órakor N.-Kállóban a megyeháza k. termében árlejtsé fogtatanni, melyre is a vállalkozni kívánók 50 frt bánom pénz csatolása mellett ezenel meghivatnak; zárt ajánlatok a bánom pénz csatolása mellett az árlejtséig elfogadhatnak

Az árverési feltételek az iktatói hivatalban megtekinthetők.

Kelt N.-Kálló 1873 deczember 22.

Bónis Barnabás
alispán.

(0—1)

Hirdmény.

Szabolcsmegye Papp község határában, a kisvárdai vasuti állomáshoz negyedórnyira, néhai báró Horváth Gedeon hagyatékához tartozó tagosított birtok 1600 hold szántó, 114 hold legelőnek alkalmas tisztított erdőfölddel, s a szomszéd Kis-Várda, Vörösmar, Ór-Ladány és Cs-Kenéz határában fekvő mintegy 180 hold gepészántó termő kaszálókkal, gazdasági épületekkel u. m. jó nagy uri lakház, több istálló, juh- és sertésaklak, csűr, nagy és kisebb magtár, két száraz malom, s minden megkívántó cselédházakkal s a kir. kisebb haszonvételekkel együtt 1874. év mártus 1-80 napjától 6 vagy több évre szabadkézből bérebe adandó. Értekezhetni alulírottánál.

Liptay Károly,
a fentírt hag.
gondnoka.

(3—1)

Haszonbéri hirdmény.

A mária-pócsi közbirtokosság tulajdonát képező királyi kisebb haszonvételek, ugymint italmérés, vásárvám és mérszárszéki jog 1874-ik évi Szent-György-naptól, három egymásután következő évre, 1874-ik évi januárus hó 27-ik napján, Mária-Pócs községhezánál, délelőtti 10 órakor, 500 forint bánatpénz letévese mellett, közárverés utján a legtöbbet ígérőnek a közbirtokosság által, haszonbérbe fog kiadati. Az árverési feltételek iránt előlegesen is tudakozódhatni a mária-pócsi monostor főnökénél.

(3—1)

A közbirtokosság.

ELADÓ HÁZ.

Nagy kállói-utczán a „SAS”-vendéglő mellett 935-ik szám alatt, egy új bolt, 2 szoba, 2 kamara s egyéb hozzá tartozandó szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítást ad

(2—1) **Tamasovszky András.**